

This is an interview with Stella Karanastasi on Wednesday 24 April 2013 in her home in Myrtle Bank. The interviewer is Helen Haltis and the interview is being conducted as part of the Greek Migration Experience Oral Histories Project an OEEGA initiative. It is funded by the Australian Government's Your Community Heritage Program - Sharing Community Heritage Stories.

As indicated in the Oral History Handbook:

Punctuation: Square bracket [ ] indicate material in the transcript that does not occur on the original tape recording. Sentences that were left unfinished in the normal manner of conversation are shown ending in three dashes, - - -

Καλημέρα Στέλλα

Καλημέρα Ελένη

Μπορούμε να αρχίσουμε, να μου πεις το όνομα σου παρακαλώ;

Ναι, Στέλλα Καραναστάση πρώην Δεσπινούδη,

Και πού γεννήθηκες Στέλλα;

Γεννήθηκα στο Νεοχώρι Χαλκιδικής

Και πότε γεννήθηκες;

Γεννήθηκα το 1929

Και πόσα αδέρφια είσαστε;

Τρία αγόρια και μία κόρη

Ωραία. Οι γονείς σου, στο χωριό, τί δουλειές κάναν;

Ο πατέρας μου ήτανε τσαγγάρης, είχε μαγαζί, και η μητέρα μου δούλευε με τα χωράφια.

Στα χωράφια τί είχατε;

Φασόλια, ως επί το πλείστον, καλαμπόκι και όλα τα ζαρζαβατικά.

Είχατε αρκετά και πωλούσατε;

Ναι, βέβαια πωλούσαμε.

Στην αγορά πηγαίνατε; Η μητέρα σας; Πώς τα πωλούσατε.

Όχι, ερχόνταν έμποροι στο χωριό και τα αγοράζανε.

Ωραία. Περνούσατε καλά δηλαδή

Περνούσαμε πάρα πολύ καλά. Πριν τον πόλεμο περνούσαμε πολύ καλά. Σαν παιδί που εξούσα στο χωριό, τα πρώτα χρόνια της ζωής μου ήταν πολύ ωραία.

Πήγες στο σχολειό Στέλλα;

Ναι πήγα στο σχολειό, το δημοτικό, αλλά μέχρι τον πόλεμο, το 1940. Από εκεί και πέρα ---

Δηλαδή ήσουν 8 - 9 χρονών όταν κυρήχτηκε ο πόλεμος. Τί θυμάσαι από τα παιδικά σου χρόνια;

Η παιδική μου ζωή ήταν πάρα πολύ καλή, πολύ καλή. Ήμασταν ελεύθεροι στο χωριό. Γυρνούσαμε όλο το χωριό, πηγαίναμε όπου θέλαμε, και στο σχολείο βέβαια, και περνούσαμε πολύ καλά, Παιδικές αναμνήσεις έχω πολύ καλές.

Όταν κυρήχτηκε ο πόλεμος πώς άλλαξαν τα πράγματα;

Όταν κυρήχτηκε ο πόλεμος, το 1940, άλλαξαν τα πράγματα. Δεν ήταν όπως πριν. Ο πατέρας μου έφυγε για τον πόλεμο, με ειδική πρόσκληση γιατί ήταν του μηχανικού. Είχε πάει και στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο ο πατέρας μου, σαν κληρωτός που ήτανε, και στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ήτανε με πρόσκληση και δεν έφυγε με την επιστράτευση, έφυγε δύο μέρες μετά. Η ημέρα που έφυγε μου είναι αξέχαστη.

Την θυμάσαι ακόμα;

Την θυμάμαι.

Όταν έφυγε ο μπαμπάς σου θα ήταν λίγο δύσκολο για την οικογένεια.

Πολύ δύσκολο, γιατί ο πατέρας μου είχε άλλα τέσσερα αδέρφια τα οποία πεθάνανε μικρά, και έμεινε, ήταν μοναχογιός ας πούμε, και είχε την μητέρα του μαζί. Ο πατέρας του είχε πεθάνει και είχε την μητέρα του μαζί και τέσσερα παιδιά που ήμασταν, η γιαγιά πέντε και η μητέρα έξι. Ήταν πολύ δύσκολα τη δεκαετία του '40. Περάσαμε πολύ, πολύ δύσκολα.

Δηλαδή πώς περνάγατε;

Έτυχε εκείνη την χρονιά, την τελευταία πριν τον πόλεμο, να έχουν καλό καρπό τα χωράφια και ο πατέρας μου επειδή έβλεπε ότι η κατάσταση δεν πήγαινε καλά, διάβαζε στις εφημερίδες, αγόρασε πολύ σιτάρι. Αγόρασε πολύ σιτάρι και ύστερα, η δεκαετία του '40 ας πούμε, ήταν πολύ δύσκολη, και τα παιδιά, σαν παιδιά, ταλαιπωρηθήκαμε και δουλεύαμε ξένες δουλειές, και σαν παιδιά, ας πούμε, που ήμασταν. Μετά που πέρασε η δεκαετία του '40, το '47 με τον ανταρτοπόλεμο σκοτώθηκαν πολλοί απ' τους δικούς

μας. Κάψανε, ήλθαν οι Γερμανοί μετά, ήλθαν οι Βούλγαροι, κάψανε σπίτια στο χωριό, σκοτώθηκαν άνθρωποι, και τελευταία ήτανε το κεράσι πάνω στην τούρτα που πήραν οι αντάρτες τον εξαδέλφό μου και την θεία μου, γιατί δεν ήθελε να αφήσει το παιδί.

Πήγανε στο χωράφι να το πάρουνε και δεν ήθελε να αφήσει το παιδί να το πάρουνε και αυτή είπε θα έλθω και εγώ να μιλήσω στον καπετάνιο. Γιατί μου το παίρνετε το παιδί; Από εκείνη την ημέρα δεν τους ξάνα είδαμε. Ε, πια ύστερα ήταν ο φόβος και ο τρόμος με τους αντάρτες.

Γιατί παίρνανε οι αντάρτες το παιδιά;

Πού να ξέρουμε. Γιά να πολεμήσουν, να τα στείλουν έξω να τα κάνουνε --- ποιος ξέρει.

Μετά από τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο γύρισε ο μπαμπάς σου πίσω;

Όχι, ο μπαμπάς μου σκοτώθηκε στην Αλβανία.

Κρίμας, και έτσι έμεινε η μητέρα σου ---

Έμεινε η μητέρα μου χήρα, με όλη την οικογένεια. Δεν γύρισε. Το '41 σκοτώθηκε.

Δηλαδή πολύ δύσκολη ζωή πέρασε η μητέρα σου με τα παιδιά.

Πολύ δύσκολη, πάρα πολύ δύσκολη, γιατί ήταν και έγκυος, τριών μηνών έγκυος ήτανε όταν έφυγε ο πατέρας μου. Τρεις μήνες έκανε στην Αλβανία που σκοτώθηκε και τρεις μήνες μετά γεννήθηκε ο αδελφός μου, ο μικρός.

Ολομόναχη και αυτή.

Ολομόναχη ήτανε και πέρασε πολύ δύσκολες στιγμές.

Μετά από τον πόλεμο εσύ τί έκανες;

Μετά από τον πόλεμο εγώ, το '47 πια αφού πήραν την θεία μου και τον εξαδελφόν μου οι αντάρτες, η μητέρα φοβότανε και έπρεπε κάτι να κάνουμε, γιατί στον πόλεμο επάνω επειδή βομβάρδιζαν στην Θεσσαλονίκη, είχαμε συγγενείς και ήλθαν όλοι στο χωριό με τους βομβαρδισμούς, και τους είχαμε στο σπίτι μας, και ύστερα με πήραν εκεί. Με πήραν η θεία μου εκεί πέρα, ο θείος μου, και έμεινα στο σπίτι τους. Η εξαδέλφη μου είχε ατελιέ, δούλευε σαν μοδίστρα. Έμαθα και εγώ μοδίστρα και δούλευα εκεί.

Και έτσι έμενες εσύ στην Θεσσαλονίκη και (έκανες την) μοδίστρα.

Έμενα στην Θεσσαλονίκη, και μοδίστρα, και μετά ήλθαν και τα παιδιά. Ήταν στην σχολή, την ιερατική σχολή, και τα δυο τα αδέρφια μου. Ο μικρός ήτανε --- αφού

μεγάλωσε λίγο, τον έστειλε η μητέρα μου στο ορφανοτροφείο για να φύγει από το χωριό, απ' τον ανταρτοπόλεμο. Τον έστειλε στην Θεσσαλονίκη και μπήκε στο ορφανοτροφείο στο Παπάφη.

Για ασφάλεια δηλαδή τον επήγε;

Για ασφάλεια, περισσότερο για το παιδί.

Ο ένας. Τα άλλα αδέρφια σου τί κάνουν;

Τα άλλα αδέρφια μου ήταν στην σχολή, στην ιερατική σχολή, μακριά, κοντά στην Θεσσαλονίκη.

Και αυτά τα είχε στείλει για ασφάλεια εκεί πέρα;

Αυτά τα ανέλαβε, αφού σκοτώθηκε ο πατέρας μου, τα ανέλαβε ο Δεσπότης της Αρναίας, της περιφέρειας μας εκεί και τα έστειλε στην σχολή. Τα είδε που ήταν έξυπνα και είχανε εκκλησιαστική μόρφωση και τα έστειλε στην ιερατική σχολή και τα δυο.

Εσύ πώς επήρες την απόφαση να έλθεις στην Αυστραλία;

Το '55, αφού τελειώσανε πια τα σχολεία και πήγανε στρατιώτες και οι δυο οι μεγάλοι, εγώ --- έφυγε ο αδελφός μου, δεν εύρισκε δουλειά. Αφού τελείωσε την σχολή δεν εύρισκε δουλειά. Δεν βρίσκανε δουλειά, δουλεύανε σε λάσπη που κάνανε τα τσιμέντα. Κουβαλούσαν τσιμέντα, και τέτοια δεν μπορούσαν, ήταν πολύ ντελικάτα τα παιδιά απ' το σχολείο και δεν μπορούσανε. Αυτό τους κούρασε πάρα πολύ και δεν τους άρεσε κι' όλες. Και άνοιξε η Αυστραλία, η ΔΕΜΕ, [Διακυβερνητική Επιτροπή Μεταναστών εξ Ευρώπης] και ήλθε ο αδελφός μου. Αποφάσισε να έλθει ο μεγάλος.

Το '55 είναι αυτό;

Το '55.

Για πες μου, πώς ακούσατε ότι άνοιξε ο δρόμος για την Αυστραλία;

Ούτε θυμάμαι ακριβώς, άλλα πρέπει να είχανε pamphlets. Έφερε κάτι χαρτιά ο αδελφός μου εκεί πέρα στο σπίτι και άμα το είπε στην μητέρα μου δεν την άρεσε καθόλου, την μητέρα μου, να φύγει, αλλά δεν γινότανε, τί να τον κάνει, τί να τους κάνει;

Με την ΔΕΜΕ που είπατε θα ερχότανε, υπήρχαν δεσμοί;

Δύο χρόνια δεν μπορούσε να φύγει, να γυρίσει πίσω, ας πούμε. Έπρεπε να πληρώσει όταν ήταν μέσα στα δύο χρόνια, να πληρώσει τον ερχομό και το γυρισμό. Και αυτός ο λόγος ήτανε που έμεινα και εγώ στην Αυστραλία.

Το '55 ήλθε ο αδελφός σου;

Το '55 ήλθε. Έμεινε δύο χρόνια εδώ πέρα. Μας έστειλε κάποια χρήματα, πουλήσαμε το σπίτι στο χωριό, αγοράσαμε καινούργιο διαμέρισμα στην Θεσσαλονίκη και μέναμε στην Θεσσαλονίκη, οικογενειακώς πια.

Και το '57, που ήταν να έλθεις στην Αυστραλία, γιατί ήλθες εσύ;

Το '57, εν τω μεταξύ, ο αδελφός μου είχε αρραβωνιαστεί εδώ πέρα και ήταν να παντρευτεί και η μητέρα μου σκέφτηκε "πώς να παντρευτεί μοναχός του, κάτι πρέπει να γίνει". Και όταν είπα "εγώ ευχαρίστως πηγαίνω", είχα χαρά, ήθελα να φύγω από το χωριό, ήθελα να φύγω από την Ελλάδα, γιατί δεν υπήρχαν δουλειές, ήταν μιζέρια και φοβόμαστε εκεί ακόμα. Δεν είχε βέβαια ανταρτοπόλεμο. Είχε τελειώσει ο ανταρτοπόλεμος, και ο εμφύλιος πόλεμος, αλλά still ήτανε πολύ δύσκολο, πολύ δύσκολο. Εγώ δούλευα βέβαια, σαν μοδίστρα, αλλά δεν έπαιρνα τόσα πολλά για να ικανοποιείτε όλη η οικογένεια. Και αφού άνοιξε ο δρόμος και είπε η μητέρα "οκ, άμα μπορείς να πας εσύ και θέλεις, να πας να παντρευτεί και να ερθείτε μαζί ύστερα".

Αυτό ήταν το σχέδιο.

Εσκέφτηκε έτσι. Και για αυτό ήλθα βέβαια, για να φύγουμε πίσω, όχι ότι να μείνω. Αλλά όταν ήλθα εδώ πέρα ήταν πολύ δύσκολα να φύγω.

Πριν φύγεις από την Ελλάδα τί είχες στην μνήμη σου ότι θα βρεις στην Αυστραλία;

Απ' ό,τι μας έλεγε ο αδελφός μου, μας έγραφε, είχε πολλούς μαύρους και επειδή δούλευε έξω αυτοί --- και εφантаζόμουνα ότι θα είναι μαύροι εδώ γεμάτο. Δεν ήξερα. Έκανα μήνες να δω έναν μαύρο.

Όταν ήλθε η ημέρα να φύγεις από την Ελλάδα θυμάσαι πώς αισθάνθηκες;

Χαρά, πολλή χαρά είχα, πολλή χαρά. Ήθελα να φύγω. Ήτανε το αίσθημα της ξενομανίας, δεν ξέρω τί ήτανε, πάντως ήθελα πολύ να φύγω, ήθελα πάρα πολύ να φύγω. Να έλθω στον αδελφό μου, να γνωρίσω άλλο κόσμο, άλλα μέρη, και έτσι το αποφάσισα και με χαρά έφυγα.

Με τί καράβι ήλθες Στέλλα;

Ήλθα με το Φλαμίνια.

Και πόσο καιρό έκανε το καράβι να έλθει;

Τέσσερεις εβδομάδες ακριβώς.

Θυμάσαι πώς πέρασες μέσα στο καράβι;

Στο καράβι, παρόλο που ήταν σαπιοκάραβο, και φορηγό βέβαια, και μέναμε μέσα στην καμπίνα την δικήμας 12 κοπέλες, έξι κρεβάτια διπλά είχε, δώδεκα κοπέλες μέναμε! Μαζί κοιμόμασταν, αλλά παρόλα αυτά δεν με επείραζε καθόλου. Τόσο πολύ το ευχαριστήθηκα το ταξίδι. Πολύ το ευχαριστήθηκα.

Είχατε διασκέδαση;

Διασκέδαση πολλή μέσα στο ταξίδι. Κάθε βράδι είχε κάτι. Είχε πισίνα, κάναν μπάνιο, ήταν --- από αυτή την άποψη πέρασα πολύ ωραία.

Είχατε και μαθήματα Αγγλικής;

Και μαθήματα Αγγλικής. Ήταν μια Αυστραλέζα δασκάλα και πηγαίναμε. Όσοι θέλανε βέβαια. Δεν επέβαλαν κανέναν, αλλά όσοι θέλανε. Εγώ ήθελα να μάθω Αγγλικά και πήγαινα σε όλα τα μαθήματα και πρωί και απόγευμα.

Όταν έφτασες στην Αυστραλία ήξερες λίγα Αγγλικά.

Νόμιζα ότι ήξερα. Νόμιζα ότι τώρα εγώ ξέρω. Όταν κατεβήκαμε μάλιστα στο Fremantle, που σταμάτησε και κατεβήκαμε κάτω, όλες οι κοπέλες ήλθαν γύρω-γύρω μου. "Εσύ ξέρεις Αγγλικά, θα μας πας στο ταχυδρομείο να ρίξουμε τα γράμματα". Όταν πήγαμε στο ταχυδρομείο δεν καταλάβαινα τίποτα, τίποτα απολύτως δεν καταλάβαινα. Ούτε μπορούσα να μιλήσω ούτε με καταλάβαιναν και εκείνοι, ότι έλεγα .

Όταν έφτασες στο Fremantle, δηλαδή την πρώτη φορά που πάτησε το πόδι σου στο Αυστραλέζικο χώμα τί είδες;

Μάρεσε το Fremantle, σαν μικρή πόλη έτσι, μάρεσε. Έτσι, λέω, αυτή είναι η Αυστραλία! Τώρα θα ζήσουμε εδώ από τώρα και πέρα. Και μετά ξαναμπήκαμε βέβαια στο πλοίο. Κατεβήκαμε στην Μελβούρνη. Βγήκαμε στην Μελβούρνη [και] με επερίμενε ο αδελφός μου εκεί πέρα. Ήλθε από εδώ [Αδελαΐδα] πέρα και μπήκαμε στο τραίνο. Μείναμε ένα βράδι στην Μελβούρνη και την άλλη μέρα μπήκαμε στο τραίνο και ήλθαμε.

Το ταξίδι Μελβούρνη Αδελαΐδα ακόμα τώρα το βλέπουμε μακρυνό, και δεν είναι και τίποτα. Εσύ πώς το είδες;

Αχ, πώς το είδα! Το είδα, απέραντο μέρος μου φάνηκε. Γυμνό και απέραντο, και εδώ όταν ήλθαμε, όταν εφτάσαμε κοντά στο Adelaide, είδαμε λίγα δέντρα, ειδικά ολόκληρο ήταν έτσι, μου φάνηκε --- τί απέραντο μέρος, λέω, είναι αυτό, εδωπέρα. Και όταν ήλθαμε εδώ, στο Adelaide, και φαινόταν το Adelaide στα βουνά, μου λέει ο αδελφός μου, "σήκω, σήκω να δεις το Adelaide". Σηκώθηκα λοιπόν και τί να δώ! Είδα λαμαρίνες στα σπίτια, σκεπασμένα από πάνω. "Καλά λέω σε παράγκες ζούνε εδωπέρα; Δεν έχουν σπίτια"; "Πώς δεν έχει σπίτια", λέει. "Είναι τα σπίτια χτισμένα κανονικά αλλά είναι σκεπασμένα με λαμαρίνες". Αυτό μου έκανε εντύπωση, πραγματικά, και δεν το ξεχνάω.

Και πού έμενες όταν πρωτοήλθες στην Αυστραλία;

Κατεβήκαμε στο σταθμό βέβαια, με το τραίνο, στον κεντρικό σταθμό, και μετά πήραμε ταξί και περάσαμε μέσα από τα πάρκα, που είναι απέναντι, στο Festival Theatre, και μου άρεσε πάρα πολύ. Τα πάρκα, λέω, "κοίταξε τί ομορφιά που έχει". Αλλά πήγαμε βέβαια σε ένα σπίτι στο Bowden. Εκεί ενοίκιαζαν η οικογένεια της αρραβωνιαστικιάς του αδελφού, γιατί ο αδελφός μου δούλευε στο PMG και ήτανε έξω στο country.

Στο PMG τί δουλειές έκανε;

Βάζανε γραμμές για τα τηλέφωνα. Και ήταν και αρραβωνιασμένος. Έτυχε να έρχεται μια κοπέλλα, από το Ατελιέ, εδώ στην Αυστραλία και εγώ νόμιζα η Αυστραλία είναι μια πόλη και την έδωσα ένα δεματάκι, αλλά εκείνη σταμάτησε στο Perth και έστειλε το δεματάκι αυτό που την έδωσα εγώ, για τον αδελφό μου, το έστειλε --- έτυχε να έρχονται στο ίδιο πλοίο με την νύφη μου, και έτσι γνωρίστηκαν. Ο αδελφός μου πήγε να πάρει το δεματάκι και γνωρίστηκε, και αρραβωνιάστηκε. Την άρεσε πάρα πολύ. Αρραβωνιάστηκε και παντρεύτηκε. Βέβαια έμεναν στο σπίτι, γιατί εκείνοι ήταν οικογενειακώς εδώ, με την μητέρα τους. Δεν είχαν πατέρα. Πέθανε ο πατέρας τους και νοικιασμένα μέναν στο Bowden. Το Bowden δεν μου άρεσε καθόλου. Καθόλου δεν μου άρεσε, αλλά τί να κάνουμε λέω, τώρα θα μείνουμε εδώ πέρα, και στο σπίτι που ήτανε κοιμόντανε δυο κοπέλες πάνω στο κρεβάτι, η μαμά έστρωνε κάτω (συγγνώμη). Και κοιμήθηκα [κοιμηθήκαμε] τρεις γυναίκες επάνω στο κρεβάτι, σε ένα διπλό κρεβάτι. Κοιμηθήκαμε κάμποσο καιρό, πόσο καιρό δεν ξέρω, αλλά ύστερα ήταν να παντρευτεί ο αδελφός μου. Νοικιάσαν άλλο σπίτι, μεγαλύτερο, που χρειαζόντανε περισσότερα δωμάτια, και έμενα με μιά από τις αδελφές της νύφης μου, που κοιμόμασταν σε ένα δωμάτιο.

Για δουλειά τί έγινε; Πώς βρήκες εσύ δουλειά όταν πρωτοήλθες;

Δουλειά στην γειτονιά --- Εκεί στο Bowden είχε σπίτι ο άνδρας μου. Ήταν ελεύθερος τότε και ερχότανε εκεί πέρα για γειτονιά, έτσι --- επειδή γνωρίστηκε και ήταν και εκείνος από την Κώ. Και η νύφη μου, η οικογένειά της ήταν από την Κώ, οπότε γνωριζόντανε μέσω του Παγκωακού συλλόγου. Είχαν δημιουργήσει τον Παγκωακό σύλλογο και ήταν τρεις κοπέλες με την μάνα τους και είχαν ένα γιο, μικρό ήταν, παιδάκι, που επήγαινε στο σχολείο, και ενοικιάσαμε μεγαλύτερο σπίτι και μέναμε εκείπέρα, και ερχότανε ο άνδρας μου και τις επισκέπτονταν. Τότε βέβαια δεν ήταν άνδρας μου, εγώ ήμουνα ελεύθερη και ερχότανε εκεί πέρα, και επειδή ήξερε Αγγλικά, ήτανε --- στο πανεπιστήμιο της Γερμανίας πήγαινε, ήξερε Γερμανικά καλά και Ελληνικά και Αγγλικά και μάλιστα ήταν στην Bonegilla σαν διερμηνέας. Στην Bonegilla και στο Blackwood, εδώ πέρα, που ήταν, που ερχόντανε οι μετανάστες στο Hostel εκεί πέρα, ήταν διερμηνέας. Άλλα ύστερα έπρεπε, αφού διέλυσε, από εκεί πέρα τους διώξανε όλους τους μετανάστες, τους στείλαν σε πόλεις και σε χωριά και σε δουλειές τους άλλους, πήραν τις οικογένειές τους και διέλυσε το Bonegilla και εδώ έπρεπε να μένει στο σπίτι του και να πηγαίνει για interpreter στο Blackwood. Και είχε την ευκαιρία όλη αυτή επειδή ήξερε τις γλώσσες και την Αγγλική καλά και αποφάσισε ο αδελφός μου να τον ρωτήσει, "μπορείς να πας την Στηλιανή"--- [να βρει δουλειά] - Στηλιανή είναι το όνομά μου γιατί Στέλλα βέβαια με έβγαλε ο άνδρας μου, μετά που παντρεύτηκα. Και με πήγαινε σε δουλειές, σε διάφορες δουλειές με πήγε, επειδή μιλούσε εκείνος Αγγλικά καλλίτερα βέβαια, καλά και --- εγώ δεν μπορούσα να συνεννοηθώ, παρ'όλα τα Αγγλικά που ενόμισα ότι ήξερα δέν μπορούσα να συνεννοηθώ καλά, και με πήγε στην δουλειά. Στο Philips έπιασα δουλειά, πρώτη δουλειά, αλλά ήταν δύο βάρδιες και ήταν πολύ δύσκολο. Δεν είχαμε αυτοκίνητο βέβαια τότε, έπρεπε να παίρνω το τραίνο από το Bowden να πηγαίνω, και όλα αυτά. Εδούλεψα εκεί αρκετά, δούλεψα στο Philips, μετά δούλεψα στο --- ένα factory που είναι στο Bowden και έκανε ηλεκτρικά είδη, μπρίζες και τέτοια, πώς λέγεται, δεν το θυμάμαι τώρα ακριβώς αλλά εδούλεψα και εκεί. Μετά το Philips δούλεψα εκεί, επειδή ήταν πιο κοντά και ήταν μία βάρδια.

Αυτές τις δουλειές που έπιασες και με την ζωή που έκανες στην Αυστραλία, ακόμα σου άρεσε η Αυστραλία;

Δεν μου άρεσε καθόλου η Αυστραλία. Καθόλου δεν μου άρεσε, και ειδικά στο Bowden, εκεί πέρα, αλλά γνωρίστηκα με τον άνδρα μου ύστερα, αγαπηθήκαμε, και

έγινε ο γάμος τον άλλο χρόνο, το '58, και τον είπα --- αρρώστησα εγώ, έπαθα depression γιατί ήθελα να φύγω, να φύγω. Να δουλέψω, να μαζέψω λεφτά, να πληρώσω τον ερχομό μου και να πληρώσω και το αυτό, να φύγω, να φύγω. Μου φάνηκε, έτσι, το Adelaide σαν μικρή πόλη, ασήμαντη πόλη. Οπισθοδρομική μου φάνηκε. Τώρα, από την Θεσσαλονίκη που ήλθα εγώ, έζησα τόσα χρόνια, μου φάνηκε ύστερα πολύ δύσκολο, εδώ πέρα, να προσαρμοστώ. Αλλά αφού παντρεύτηκα ύστερα, και αρρώστησα και όλας, πουλήσαμε το σπίτι και πήραμε σπίτι καλό, στο Glenunga, μεγάλο σπίτι και ωραίο και σε καλό δρόμο, ήτανε πολύ ωραίο, πολύ ωραίο σπίτι. Και μετακομίσαμε με τον άνδρα μου εκεί.

Συνέχισες να δουλεύεις στα εργοστάσια εσύ;

Όχι

Τί έκανες;

Επήγαινα στο σχολείο. Αφού πια εφύγαμε από εκεί, από το Bowden, δεν μπορούσα να πάω στην δουλειά ούτε στο ένα ούτε στο άλλο, δεν είχαμε ούτε αυτοκίνητο, ούτε να με πηγαίνει κάποιος και εκείνος έπιασε δουλειά στο Railway Station, στα τραίνα, ήτανε -- - τί ήτανε τώρα στα τραίνα; Έβαφαν, διορθώνανε τα τραίνα, βάφανε τα βαγόνια, κάτι ήταν εκεί πέρα, και αφού παντρευτήκαμε και ήλθαμε εδώ πέρα δούλεψε και ένα διάστημα στο Water Supplies και ήταν πολύ δύσκολο για αυτόν, πάρα πολύ δύσκολο, πολύ δύσκολο ήτανε για αυτόν.

Εσύ τί έκανες;

Εγώ δεν έκανα τίποτα. Ήμουνα στο σπίτι. Έμεινα έγκυος μόλις αγοράσαμε το σπίτι. Έμεινα έγκυος και ήμουνα στο σπίτι βέβαια.

Για πόσα χρόνια είχατε αυτή την ζωή δηλαδή;

Το '60 γεννήθηκε η κόρη μου. Ε, κανά δυο χρόνια, δυο, τρία χρόνια ήτανε, αλλά μετά αναγκαστήκαμε για --- να τον κάνω και εκείνον [να συμφωνήσει], εγώ του το είπα, και θαρείς και το περίμενε. Λέω, "να πουλήσουμε το σπίτι, να πάρουμε ένα μαγαζί, για να μπορώ να σε βοηθήσω και εγώ". "Τί θα με βοηθήσεις εσύ", έλεγε εκείνος, "εσύ δεν ξέρεις ούτε την γλώσσα". Και όμως αρρώστησε, μετά που πήραμε το μαγαζί έπαθε η καρδιά του, και εγώ, δουλειά ύστερα. Δουλειά, δουλειά!

Τί μαγαζί ήταν Στέλλα;

Ήταν fruit shop πρώτα και μετά πήραμε deli αλλά είχε πολλή δουλειά για μένα, πολλή δουλειά για μένα, πάρα πολλή δουλειά.

Είχες και τα παιδιά να μεγαλώσεις.

Είχα και τα παιδιά, βέβαια. Ύστερα ήλθε και ο γιος. Σε δύο χρόνια ήλθε και ο γιος και είχα δύο παιδιά και είχα και σπίτι. Το σπίτι και το μαγαζί. Επτά η ώρα το πρωί το ανοίγαμε. Μέχρι τις δώδεκα η ώρα εγώ ήμουν στο μαγαζί. Να βάλω drinks, να βάλω πράγματα στο μαγαζί να γεμίσω τα ράφια, και τρεις η ώρα [πρωινή] καμμία φορά με εύρισκε να απλώνω ρούχα. Έπλενα τα μεσάνυχτα.

Αυτή ήταν η δύσκολη ζωή του μετανάστη.

Πολύ δύσκολη ζωή, πολύ δύσκολη. Αφού αρρώστησε πια εκείνος ύστερα πέρασα πολύ δύσκολη ζωή. Πολύ δύσκολη, και τα παιδιά μικρά και πέθανε εντέλη, το '69. Πέθανε εκείνος και μετά που πέθανε, είχαμε στο σπίτι ένα μαγαζάκι,--- άνοιξα ---. Το έκανα dry cleaning shop. Ήτανε στο σπίτι. Ήταν ανοιχτό το μαγαζί αλλά δεν είχε δουλειά για να το κρατήσουμε ανοιχτό και το κλείσαμε, το κάναμε playground για τα παιδιά. Αλλά μετά που έφυγε εκείνος αναγκάστηκα να το ανοίξω μαγαζί για να ράβω, και έκανα καλή δουλειά βέβαια αλλά έπαθα depression πάλι και ο γιατρός εσύστησε να βγω έξω να δουλέψω, ή να βγω, να κάνω κάτι, να φύγω από το σπίτι, να μην είμαι κλεισμένη μέσα στο σπίτι. Είχα και την μητέρα μου βέβαια, που ήτανε πολύ καλός συνεργάτης και υποστηρικτής στην οικογένειά μου. Πολύ, πολύ! Και μετά έγινε και ο αδελφός μου παπάς και επήγε στο πανεπιστήμιο και έγινε Social Worker, και έγινε το κέντρο στο Goodwood, στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου, ήταν ιερέας, και έγινε το κέντρο εκεί πέρα και μου λέει, "άμα θέλεις έλα μαζί εδώ πέρα και ότι κάνω και εγώ να πηγαίνεις να επισκέπτεσαι βέβαια, να αισθάνεσαι καλά" και εμπλέχτηκα ύστερα με το social work.

Social Work με την εκκλησία. Και τί άλλα πράγματα έκανες με την εκκλησία;

Εκεί άρχισε η δουλειά η πολλή, ύστερα, και ήμουν volunteer όλα μου τα χρόνια.

Volunteer work και στο hospital πηγαίναμε και σε σπίτια και βοηθούσαμε, και κάναμε εκδηλώσεις για οργανισμούς και hospitals και όλους τους οργανισμούς.

Τί οργανισμούς;

Τα ανάπηρα παιδάκια, το Thalasaemia τα --- όλα αυτά βοηθήσαμε, πάρα πολύ. Κάναμε εκδηλώσεις, αφού δημιουργήσαμε την αδελφότητα πια, δημιουργήσαμε --- και μέσω της αδελφότητας κάναμε πολλά. Και ύστερα αρχίσαμε και τις εκδρομές.

Εκδρομές για ποιους;

Για τους ηλικιωμένους. Και δεν ήταν ηλικιωμένοι, ήμασταν όλοι νέοι τότε που αρχίσαμε, αλλά οι γυναίκες δεν είχανε βγει από το σπίτι πολύ και δεν ξέρανε ούτε το Adelaide, την πόλη.

Οι Ελληνίδες μιλάμε;

Οι Ελληνίδες. Για τις Ελληνίδες, δουλειά σπίτι, δουλειά σπίτι, παιδιά, δουλειά σπίτι και αυτό ήτανε η απασχόλησή τους, και δεν ξέρανε τίποτα μέσα στο Adelaide. Φέρναμε ομιλητές, μιλούσανε για διάφορα πράγματα, για οργανισμούς, τί μπορούμε να κάνουμε, δικηγόρους πράγματα, όλους. [Φέρναμε] social workers, κρατικούς υπαλλήλους και διάφορα. Και βγήκαν πολλά μέσα από την αδελφότητα. Βγήκαν πάρα πολλά πράγματα, ύστερα, που κάναμε.

Πολύ ωραία, και πώς ονομαζότανε αυτή η αδελφότητα;

Ταβιθά. Και η Ταβιθά ήτανε --- την ημέρα που έγινε η αδελφότητα διαβάστηκε στην εκκλησία η περικοπή της Ταβιθά η οποία ήτανε επί Χριστού. Ήταν μαθήτρια του Χριστού και γνωστή της Παναγίας και την γράφει μέσα στο Ευαγγέλιο, στις πράξεις των Αποστόλων. Και επειδή ήταν εκείνη την ημέρα, διαβάστηκε, ο παππός [λέει] "θα την βγάλουμε Ταβιθά την φιλόπτωχο". Και δουλεύαμε κάτω από αυτό το όνομα.

Για πόσα χρόνια ήσουνά μέσα στην Ταβιθά;

Περίπου 35 χρόνια.

Και κάνατε πάρα πολλά πράγματα;

Πολλά, πάρα πολλά, πάρα πολλά. Τί εκθέσεις, τί εκδρομές, τί ταξίδια! Αφού τελευταία σκεφτήκαμε, όχι τελευταία, αρχίσαμε από την αρχή, από το 1980 ---. Το '79 πήγα για πρώτη φορά στην Ελλάδα, μετά από 22 χρόνια που είχα φύγει από την Ελλάδα. Είχαμε υποσχεθεί με τον άνδρα μου στα παιδιά ότι μόλις τελειώσει η Τζένη το γυμνάσιο, η κόρη μου, θα τους πηγαίναμε στην Ελλάδα, και εγώ κράτησα αυτή την υπόσχεση και τα πήρα τα παιδιά και πήγα στην Ελλάδα, αλλά μόλις γύρισα από την Ελλάδα άρχισα τις εκδρομές και κάναμε πάρα πολλές εκδρομές, πάνω από 100 εκδρομές.

Μέσα στο South Australia ή..

Στο South Australia, σε όλη την Αυστραλία. Στο Perth πήγαμε, στο Gold Coast πήγαμε, στο Cairns πήγαμε, στο Canberra, όλη την Αυστραλία σχεδόν την είδαμε με τις εκδρομές και μετά αρχίσαμε και πηγαίναμε και overseas.

Που πήγατε;

Πήγαμε την πρώτη εκδρομή, ήτανε το '81, που πήγαμε στα Ιεροσόλυμα. Πήγαμε για Πάσχα στα Ιεροσόλυμα. Διοργανώσαμε την εκδρομή, πήγαμε για Πάσχα στα Ιεροσόλυμα. Μετά, τον άλλο χρόνο ξαναπήγαμε, ξαναπήγαμε, πήγα πάνω από 15 φορές.

Δηλαδή έδωσες ευκαιρίες μεγάλες για τον Ελληνισμό και προπαντός στις γυναίκες εδωπέρα να δούνε πράγματα και μέρη που ---

Που ούτε τα είχανε ονειρευτεί, ούτε τα είχανε ονειρεύτει! Ακόμα και σήμερα βλέπω ανθρώπους και μου λένε αχ βρε --- εγώ δεν τους θυμάμαι καλά, καλά. Πέρασαν από τότε 40, και, χρόνια και ούτε τους θυμάμαι. Και προχθές μάλιστα, προχθές πήγα σε ένα μνημόσινο και σηκώνεται μία γυναίκα --- εν τω μεταξύ, με την αδελφότητα πηγαίναμε στα νοσοκομεία και εγώ πήγα στο νοσοκομείο, στο Royal Adelaide, πριν να γίνει το Lavender Ladies.

Τί είναι αυτό το Lavender Ladies;

Το Lavender Ladies είναι οι volunteers, αυτές που φοράνε βιολετί φορέματα και είναι volunteers μέσα στο Royal Adelaide Hospital.

Τί κάνουνε;

Διάφορα. Άλλη που ξέρει μια άλλη γλώσσα κάνει τον interpreter, άλλες βοηθάνε στο χειρουργείο, βοηθάνε τον κόσμο εκεί μέσα, τον προσανατολίζουν πού να πάει και αυτά. Έχουνε γραφεία εδώ και εκεί, παντού, μέσα στο Royal Adelaide Hospital. Αλλά πριν να γίνει αυτό εγώ είχα αρχίσει να πηγαίνω να βλέπω τους δικούς μας τους Έλληνες, που δεν ήξεραν να μιλήσουν, δεν μπορούσαν να συνεννοηθούν με τους γιατρούς, με τις νοσοκόμες. Άλλα έλεγαν και άλλα συνέβαιναν και προχθές μάλιστα, σε ένα μνημόσινο που βρέθηκα, σηκώνεται μια γυναίκα και έρχεται "δεν θα σε ξεχάσω Στέλλα μου, δεν θα σε ξεχάσω που ήλθες και με επισκεύτηκες στο νοσοκομείο και ---" Μία άλλη πάλι, που πέθανε ο άνδρας της και ήταν στο νοσοκομείο και αυτή, και --- διάφορα συνέβησαν μέσα στο νοσοκομείο και όχι μόνο στο Royal Adelaide αλλά και στο Queen Elizabeth πήγαίνα και στο Flinders πηγαίναμε, μέσω της αδελφότητας.

Άλλον από την Ταβιθά ήσουν και σε άλλους οργανισμούς;

Ήμουνα και στον σύλλογο κυριών.

Κυριών, πού;

Του Ταξιάρχη. Ήμουνα και εκεί, και υπηρέτησα και σαν αντιπρόεδρος μέσα στο σύλλογο και από εκεί κάναμε και πηγαίναμε και λαμβάναμε μέρος στο Glendi, αρχίσαμε τότε, και μετά, το '90 πια, εμπήκα στην Πανμακεδονική μέσω της Χαλκιδικής, του συλλόγου. Εμπήκα στην Πανμακεδονική και εκεί δημιουργήσαμε την Βεργίνα και εκεί ήταν που κάναμε πολλές εκδηλώσεις, πάρα πολλές εκδηλώσεις, εκθέσεις πράγματα. Με το σύλλογο δε, κάναμε και το κέντρο Ελληνίδων, το οποίο βγήκε, το κέντρο Ελληνίδων βγήκε από το ραδιόφωνο, από το πρόγραμμά μου.

Είχες και πρόγραμμα στο ραδιόφωνο;

Είχα πρόγραμμα στο ραδιόφωνο στο 5EBI-FM. Μιλούσα, όχι μόνο ένα πρόγραμμα, τύχαινε εβδομάδα που έκανα έξι προγράμματα.

Τί ήταν αυτά τα προγράμματα;

Κοινωνικά νέα, τα νέα, όποιος δεν μπορούσε να πάει, η Στέλλα θα πάει. Και έλαβα μέρος σε πάρα πολλά προγράμματα. 21 χρόνια υπηρέτησα μέσα στο EBI, 21 ολόκληρα χρόνια.

Είχες και άτομα που καλούσες μέσα για να τους πάρεις σενέντευξη;

Πάρα πολλά. Μέσω του προγράμματος του δικού μας που είχαμε, της γυναίκας το πρόγραμμα - εκεί με φωνάζανε, να λάβω μέρος στο πρόγραμμα της γυναίκας - μέσω της γυναίκας το πρόγραμμα φέραμε --- πόσες συνεντεύξεις δεν κάναμε! Με όλους τους οργανισμούς. Τί δικηγόρους, τί --- από όλους τους οργανισμούς.

Δηλαδή μπορούσε να τηλεφωνήσει κάποιος μέσα να κάνει μία ερώτηση;

Όχι δεν είχαμε talk back τότε. Δεν μπορούσαν να τηλεφωνήσουν, αλλά τηλεφωνούσαν σε ώρα προγράμματος να ζητήσουν πληροφορίες, να κάνουνε --- και όλα αυτά τα έκανα volunteer.

Στην Βεργίνα τί κάνατε εκεί πέρα;

Στην Βεργίνα και τί δεν κάναμε! Πού να τα θυμάμαι τόσα που κάναμε! Συνεργαστήκαμε με το πανεπιστήμιο [του Φλίντερς], με τα πανεπιστήμια της Μελβούρνης, φέραμε [ομιλητές] από το Sydney και το πανεπιστήμιο Μελβούρνης.

Ήλθε ο Κύριος Τάμης εδώ πέρα, συνεργαστήκαμε, κάναμε πολλές εκδηλώσεις και επίσης και με το πανεπιστήμιο Flinders πολύ συνεργαστήκαμε, με τον Κύριο Τσιανίκα, με το Κύριο Παπαδημήτρη. Με τον κύριο Παπαδημήτρη μάλιστα βγάλαμε και ένα βιβλίο μέσω των ραδιοφώνων.

Τί ήταν αυτό το βιβλίο;

Αυτό το βιβλίο ήτανε παροιμίες

Πολύ ωραία. Βρίσκεται το βιβλίο ακόμη;

Τηλεφωνήσαμε --- ναι εγώ έχω, εγώ έχω βιβλίο τέτοιο, τηλεφωνήσαμε στην --- λέγαμε μέσω της εκπομπής, ζητούσαμε απ' τον κόσμο να μας στείλουνε παροιμίες που συνήθως λέγονται και δεν είναι γραμμένες πουθενά, και το κάναμε αυτό.

Πολύ ωραίο αυτό. Είπες ενωρίτερα ότι πήρες τα παιδιά σου και πήγες πίσω στην Θεσσαλονίκη ή στο χωριό σου;

Στην Θεσσαλονίκη και στο χωριό και κάναμε πολλά ταξίδια, πήγαμε στην Τουρκία.

Όταν πήγες πίσω στο χωριό σου θυμάσαι πώς αισθάνθηκες;

Έκλαιγα απ' την ώρα που κατέβηκα απ' το αεροπλάνο. Έκλαιγα, αλλά --- και όταν έβλεπα τα μέρη τα έβλεπα αλλαγμένα. Όπως τα άφησα εγώ δεν --- σχεδόν δεν βρήκα τίποτα όπως τα άφησα.

Γιατί;

Αλλάζανε τα πράγματα. Αλλάζανε, εξελίχτηκαν. 22 χρόνια αργότερα έγιναν αλλιότερα τα πράγματα.

Όταν πήγες πίσω στην Ελλάδα τι αισθανόσουνα; Πού πήγαινες ;

Αισθανόμουνα ότι πήγαινα να βρω αυτά που άφησα αλλά δυστυχώς δεν τα βρήκα αυτά που άφησα. Τα βρήκα πολύ αλλαγμένα και την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη και το χωριό μου, και όπου πήγαινα έβλεπα βέβαια άλλα πράγματα γιατί δεν ταξίδεψα πολύ, πριν να φύγω από [για] την Αυστραλία, αλλά μετά που πήγα μας δόθηκε η ευκαιρία, με τα παιδιά, να πάμε παντού. Κάναμε στην Ελλάδα, πήγαμε σε πολλά μέρη και πήγαμε και στα νησιά. Πάρα πολλά ταξίδια κάναμε. Καθίσαμε εφτά μήνες.

Α, πολύ καιρό! Όταν ήλθε όμως καιρός να φύγετε, να πάτε πάλι στην Αυστραλία, θυμάσαι πώς αισθάνθηκες;

Ήθελα να έρθω πίσω.

Γιατί;

Ήθελα ναρθώ πίσω, δεν ξέρω, κάτι με τραβούσε εδώ. Αισθανόμουν, άφησα τα αδέρφια μου εδώ πέρα, η οικογένειά μου ήταν εδώ, η ζωή μου ήταν εδώ. Τα παιδιά όταν πήγαμε εκεί πέρα θέλανε --- "εμείς θα μείνουμε εδώ" λέει [λένε], όταν πήγαμε στην Ελλάδα, αλλά μετά από τρείς μήνες δείξαν ότι δεν ταίριαζαν εκεί να μείνουν, και θέλανε να γυρίσουν πίσω. Και εγώ είχα χαρά που ερχόμουν πίσω στην Αυστραλία.

Ήθελες να έλθεις πίσω στο σπίτι σου, δηλαδή εδώ πέρα;

Ήθελα να έρθω πίσω στο σπίτι μου, στο νοικοκυριό μου, στα αδέρφια μου, στις οικογένειες των αδελφών μου και όλα αυτά.

Τα παιδιά σου Στέλλα τα έστειλες στο Ελληνικό στολείο; Μάθανε Ελληνικά;

Ναι βέβαια, μάθανε Ελληνικά. Η κόρη μου μάλιστα πήγε και στο γυμνάσιο. Υπήρχε τότες, στο West Terrace, το γυμνάσιο που ήταν, πήγε και εκεί, πήγε και δυο χρόνια στο γυμνάσιο. Ο γιος μου δεν ήθελε πολύ.

Ήθελες όμως και ο γιος σου να μάθει Ελληνικά;

Ήθελα, ήθελα πολύ και μιλούσαμε Ελληνικά. Στο σπίτι μιλούσαμε Ελληνικά, που είχαμε και την γιαγιά βέβαια, αλλά μιλούσαμε όλο Ελληνικά. Για αυτό δεν εμάθαμε και τα Εγγλέζικα. Για να κρατήσουμε την γλώσσα την Ελληνική στα παιδιά δεν μάθαμε εμείς τα Εγγλέζικα.

Όπως όλοι οι μετανάστες αυτό θέλανε να κάνουν, να κρατήσουν την γλώσσα τους και την κουλτούρα τους. Βλέπεις όμως ότι παρόλο που τα παιδιά μπορεί να μην έχουν τα Ελληνικά, τα ήθη και τα έθιμα τα Ελληνάκια----

Είναι Ελληνάκια. Και περισσότερο ο εγγονός μου. Και τώρα που κάνουμε το interview, αυτή την Πέμπτη είναι το Anzac Day, θα ντυθεί τσολιάς παρακαλώ, και θα κρατάει και την σημαία.

Τί ηλικία έχει το παιδάκι;

17 χρονών, 18 κοντεύει.

Θα λάβει μέρος;

Θα λάβει μέρος στην παρέλαση για να παρελάσει, λέει, για τον παππού που σκοτώθηκε στον πόλεμο.

Έχει μεντάλιο ο παπούς;

Αμ δεν έχω μεντάλιο.

Κρίμας, για να φορέσει το παιδάκι.

Δεν έχουμε μεντάλιο γιατί όταν το προξενείο έλεγε, ελάτε, --- τότε δεν δώσαμε σημασία, δεν πήγαμε. Αλλά θα ήθελε πολύ. "Γιαγιά γιατί δεν έχεις μεντάλιο για τον παπού; Γιατί δεν έχεις μεντάλιο;"

Δηλαδή είναι περήφανος που είναι Έλληνας ο πιτσιρικός.

Πολύ περήφανος και δεν τον νοιάζει καθόλου, δεν ντρέπεται καθόλου. Στο social, χορό που έκαναν στο γυμνάσιο, πήγε ντυμένος τσολιάς.

Αυτό ήθελε.

Καθόλου δεν τον νοιάζει. Δηλαδή περισσότερο από τα παιδιά μου. Τα παιδιά μου τα έντυνα εγώ με το ζόρι. Η κόρη πάλι καλλίτερα αλλά ο γιος, με το ζόρι τον ντύσαμε τσολιά και τον βγάλαμε φωτογραφία να τον βλέπουμε.

Να πάμε πίσω στην δουλειά που έκανες, την εθελοντική δουλειά που έκανες, την έκανες για πάρα πολλά πρόνια, σταμάτησες όμως τώρα ή συνεχίζεις ακόμη λιγάκι;

Τώρα σταμάτησα πια. Τώρα κοντεύω 85 χρονών Ελένη μου. Τώρα τελείωσε πια δεν μπορώ, δεν μπορώ, και απ το νοσοκομείο, που ήταν η ζωή μου, έκαναν 30 χρόνια οι Lavender ladies, γιόρτασαν τα 30 χρόνια και με δώσανε βραβείο.

Ωραία, συγχαριτήρια (έδειξε τον έπαινο/βραβείο που της απονεμέθη)

Ναι, και προτάθηκα για όλα αυτά που έκανα, προτάθηκα σαν καλλίτερος πολίτης στο Unley. Επίσης προτάθηκα και για το Australia Day.

Έχεις πάρει ---

Αλλά δεν το πήρα γιατί δεν υποστηρίχτηκα.

Κρίμας. Κρίμας τόση δουλειά που έχεις κάνει, τόσα χρόνια.

Δεν υποστηρίχτηκα δώσανε σε άλλον βέβαια.

Δεν πειράζει.

Πάντως προτάθηκα. Ήμουν ένας από τους τρεις.

Αυτό είναι το σημαντικό. Στέλλα, αυτά έχω εγώ να ρωτήσω, έχεις εσύ τίποτα άλλο να προσφέρεις [προσθέσεις], που δεν έχουμε μιλήσει;

Τί να πρωτοπώ, τί να πρωτοπώ!

Ό,τι είναι, τί άλλο είναι;

Τόσα πολλά, έκανα εκθέσεις --- μέσω του ραδιοφώνου, κάναμε class για τις computers, 13 γυναίκες κάναμε class και έρχονταν άνθρωπος από το πανεπιστήμιο, του government και έκανε μέσω ραδιοφώνου και κέντρο Ελληνίδων.

Και μαθαίνανε πώς να χρησιμοποιήσουν τις computers;

Μαθαίναν πώς να χρησιμοποιήσουν τις computers.

Οι Ελληνίδες. Τί ωραία! Πολύ καλή ευκαιρία ήταν για αυτές.

Ήταν πολύ καλή ευκαιρία και προχθές μάλιστα είδα μία και της λέω, "συνεχίζεις;".

"Μπα" μου λέει, "ξέχασέτο, αλλά πέρασα πολύ ωραία" λέει "εκείνη την εποχή". Εγώ έλαβα και μέρος και στο δικό σου το class.

Στην ΟΕΕΓΑ (Οργανισμός Ελληνίδων και Ελληνοκυπρίων Γυναικών Αυστραλίας) που κάναμε και εμείς για τις γυναίκες, ναι. Από όλα που έχεις πει έχεις δώσει τόσες πολλές ευκαιρίες στον Ελληνισμό και προπαντός στις γυναίκες.

Πολλές, πάρα πολλές ευκαιρίες, πάρα πολλές, ειδικά με το κέντρο Ελληνίδων που η ιδέα βγήκε μέσα από το πρόγραμμα της γυναίκας, σαν ιδέα, αλλά δεν μπορούσαμε να το κάνουμε μόνες μας, έπρεπε να πάμε κάτω από οργανισμό για να πάρουμε λεφτά.

Ναι ασφαλώς, τα grants.

Και επήραμε grant εκατό χιλιάδες δολάρια.

Από ποιο οργανισμό επήγατε κάτω;

Το σύλλογο Κυριών.

Και με αυτά τα εκατό χιλιάδες δολάρια τί κάνατε;

Είμασταν εννέα κοπέλλες εκεί πέρα στο γραφείο, και μέσω βέβαια της Κούλας Ασλανίδου, που δούλευε στο --- πού δούλευε η Κούλα Ασλανίδου, πώς λεγότανε ο οργανισμός που δούλευε; Σε κρατικό [Οργανισμό] ήτανε. Μέσω αυτής έγινε η προσπάθεια και πήραμε τα λεφτά και στεγαστήκαμε εκεί.

Πού εκεί;

Εκεί που εδούλευε η Κούλα στο ---

Κάποιο Υπουργείο;

Ήταν σε Υπουργείο --- σε ποιο Υπουργείο ήτανε, δεν θυμάμαι, δεν τα θυμάμαι.

Δεν πειράζει. Εσείς όμως τί κάνατε σαν οργανιασμός που πήρατε αυτό το grant;

Το grant το πήραμε για να --- σαν work experience, να αποχτίζουνε οι κοπέλες.

Ωραία. Και τί κάναν δηλαδή για work experience, πού πηγαίνανε;

Πηγαίνανε παντού. Ακολοθούσαν. Εγώ ήμουνα μπροστά. Έφερνα τον κόσμο και αυτές όλες συνεργάζονταν με το --- κράτησα το νοσοκομείο και πήγαίνα, το class [για] τις computers --- Μέσω του ραδιοφώνου βγήκε η ιδέα αλλά ύστερα το έβαλα μέσα στο Κεντρον Ελληνίδων και όλες δουλεύαν εκεί πέρα, πηγαίνανε, επιβλέπανε---

Πού ήτανε, πού είχατε το κέντρο Ελληνίδων.

Το κέντρο Ελληνίδων ήταν στο Franklin Street, μετά το King William Street, πώς λέγεται ο δρόμος ---

Flinders Street.

Στο Flinders Street ήτανε.

Α, το είχατε μέσα σε ένα χτίριο. Και το χτίριο ποιος σας το είχε δώσει για να το χρησιμοποιείτε;

Το government.

Η κυβέρνηση, ναι.

Το government, και έγιναν πολλά πράγματα εκεί πέρα. Η Δήμητρα του Τσουνή ήλθε εκεί πέρα και τραγουδούσαν οι γυναίκες και τις έγραφε στην κασέτα και λέγανε παροιμίες και κάνανε έθιμα διάφορα, απ' την Ελλάδα, και φέραμε δασκάλους και κάνανε, μαθαίνανε και Αγγλικά, σε class, όποια ήθελε σε class και τί άλλο κάναμε, πολλά πράγματα κάναμε εκεί πέρα, εργόχειρο ---

Τί ωραία πράγματα που κάνατε!

Αλλά μετά που ετελείωσαν --- ήταν από, --- άνοιξε τον Απρίλιον και έκλεισε το Σεπτέμβριο ή Νοέμβριο, Νοέμβριο μου φαίνεται έκλεισε τελευταία.

Είναι κρίμας που δεν μπορούσατε να το συνεχίσετε.

Έκλεισε από εκεί αλλά ο σύλλογος το πήρε, [συνέχισε το έργο]. Το έφερα, εγώ έγινα η αιτία, γιατί ήμουν τότε και στο σύλλογο.

Σε ποιο σύλλογο;

Στο σύλλογο τον Ταξιάρχη.

Ταβιθά;

Όχι Ταβιθά. Ταξιάρχης. Το σύλλογο των Κυριών. Ήμουνα και εκεί, ήμουνα και στην Πανμακεδονική, ήμουνα και στην Χαλκιδική, ταυτοχρόνως όλα αυτά, και στο ραδιόφωνο, και όλα τα προλάβαινα. Όταν ήλθε η ώρα να --- που πούλησα το σπίτι και έβγαλα τα ημερολόγια, ένα κουτί ημερολόγια είχα που ---- και λέω "εγώ τα έκανα όλα αυτά;" Λέω "τί να τα κάνω"; Τα πέταξα όλα, πάνε. Πού και πολλά βγήκανε μέσα από το κέντρο Ελληνίδων, μέσα απ' το Βεργίνα, μέσα απ' την Ταβιθά, βγήκακε πάρα πολλά πράγματα.

Σε ευχαριστώ πάρα πολύ Στέλλα και συγχαριτήρια για όλα αυτά που έχεις κάνει για την παροιμία.

Το έκανα με όλη μου την καρδιά. Ποτέ δεν πληρώθηκα για τίποτα, ποτέ δεν ζήτησα λεφτά από πουθενά και όμως τα έβγαλα πέρα.

Αυτό είναι.